

DN Fredensborg årsberetning 2023

Fugle spottere en tidlig morgen i Nivå Fugletårn.

Knopsvaner over Esrum Sø ved Skipperhuset.

Denne DN vedtægtsbestemte årsberetning 2023 dækker DN Fredensborgs aktiviteter fra nov. 2022 til okt. 2023. Den henvender sig til DN aktive og medlemmer i Fredensborg Kommune og samarbejdspartnere som Byråd, kommunens forvaltning, lokale partnere og andre interesserede.

DN Fredensborg har fremmet naturhensyn i Fredensborg Kommune i årets løb på mange forskellige måder. Miljø og natur er stadigvæk højt på dagsorden i kommunen såvel som nationalt og internationalt.

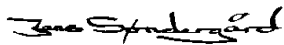
DN Fredensborg har i 2023 især beskæftiget sig med:

- indflydelse på politik og strategier
- sagsbehandling
- landzone sager
- projekter
- formidling.
- fredningssager
- fysisk planlægning
- naturgenopretning og naturpleje
- klima
- infrastruktur.

DN Fredensborg er repræsenteret i lokale fora, råd og netværk. En række lokale foreninger bidrager til DN Fredensborgs ture og arrangementer, som beskrives i et årligt program, som kan downloades fra www.dn.dk/fredensborg

Tak for 2023

En stor tak til bestyrelsesmedlemmer og resursepersoner i DN Fredensborg for en velkvalificeret indsats i 2023. Også tak til Kommunen, lokale samarbejdspartnere og borgere i Fredensborg Kommune for konstruktivt samarbejde.

Jens Søndergaard
Formand
DN Fredensborg

Isfugl

Tre DN Fredensborg bidrag til naturen i 2023

1: Opstilling af telt mv. til poloarrangementer på ejendommen Lyngbæksgaards Allé 7, Nivå

Copenhagen Polo Club søgte i foråret 2023 for ejer af Lyngbæksgaard kommunen om dispensation fra fredningen af Usserød og Nivå ådale til permanent anvendelse af et areal mellem Gl. Strandvej og Strandvejen til polo. Endvidere skulle der for en midlertidig periode opstilles telt samt gennemføres polokampe på arealet. Ansøger ønsker at gentage et lignende poloarrangement de kommende fem år.

Da arealet er fredet med bl.a. forbud mod tilstandsændringer og nybebyggelse, kræves dispensation fra fredningen.

Faciliteter til polo fremstår tydeligt på det fredede areal i Nivå.

Kommunen gav dispensation fra fredningsbestemmelser til Copenhagen Polo Club. Denne beslutning klagede DN Fredensborg over til Fredningsnævnet Nordsjælland. Nævnet afviste klagen med stemmerne 2 mod 1, hvor den juridiske dommer var enig med DN, mens de to lægdommere støttede dispensationen.

DN Fredensborg klagede så over denne afgørelse til den øverste ankeinstans, Miljø- og Fødevareklagenævnet, som i august 2023 gav DN Fredensborg medhold. Kommunen måtte således trække dispensationen tilbage.

Nævnet lægger som DN Fredensborg vægt på bl.a.:

- poloarrangementer præger det åbne landskabs karakter.
- fysiske anlæg på 3-5 måneder om året i 5 år er ikke midlertidige.
- risiko for præcedens.

Miljø- og Fødevarerklagenævnet finder, at det ansøgte ikke er i strid med fredningens formål. Nævnet skal derfor tage stilling til, om der skal meddeles dispensation i medfør af naturbeskyttelseslovens §50 stk.1. Miljø- og Fødevarerklagenævnet finder efter en samlet vurdering, at der ikke er grundlag for dispensation til det ansøgte.

Det er en overtrædelse af fredningen, at aktiviteter allerede er etableret og taget i brug inden Fredningsnævnets behandling af ansøgningen.

2: Naturgenopretning i Humlebæk Syd / Dageløkke Bakker

Fredensborg Kommune ejer et areal i Humlebæk Syd, som gennem flere år har været forpagtet ud til almindeligt landbrug. Området er genstand for stor interesse fra kommune, nærboende lodsejere og DN Fredensborg.

De 40 hektar udlægges nu som naturområde til høj biodiversitet og rekreative stier. Kommuneplan 2021 slår fast, at Humlebæk Syd forbliver naturområde, som DN Fredensborg har presset på for, og som først kan tages op i 2040.

DN Fredensborg kunne så gå ind for, at et nyt pleje- og rehabiliteringscenter 'Skovgården' blev bygget i Humlebæk Syd. Kommunen har med projektet fået input til en plejeplan for Humlebæk Syd, som Byrådet ønsker færdig i efteråret 2023.

Facilitering af samarbejde omkring naturgenopretning

DN Fredensborg har faciliteret samarbejde ml. kommunen og Københavns Universitet(KU) om naturgenopretning og biodiversitet i Humlebæk Syd, der mestendels er byzone.

En studerende har således lavet undersøgelser om naturgenopretning og biodiversitet som led i universitetsspecialet: "Investigation of floral and bee faunal biodiversity on former agricultural land: a baseline survey of Humlebæk Syd, Denmark", som blev færdigt i foråret 2023. Kommunen har leveret kontor, faglig sparring, materialer mm. til undersøgelserne.

Anbefalinger i specialet er blevet diskuteret med kommunen og internt i kommunen. En vandretur i området fandt sted i foråret 2023 arrangeret af DN Fredensborg med forvaltningen, KU og lokale interessenter.

Perspektiver for naturgenopretning

- Facilitering af eksterne bidrag med lokalpolitisk opbakning.
- Faglig krydsbestøvning mellem involverede parter med gensidige fordele.
- Bred sparring med kommunen for DN Fredensborg.
- Udbygning af netværk med mobilisering af interessenter.
- Praktik, strategisk planlægning, institutionalisering og kapacitetsudvikling krydsbestøver hinanden.

Projektmodellen er udvalgt af DN som et af 5 initiativer i DN lokalafdelinger, som i 2024 kan trække på støtte til fra DN til udbredelse i lokalafdelingerne.

3: Deltagerstyret samling af redekasser til fuglene

DN Fredensborgs årlige redekassedag afholdtes 3/9 2023 ved bålhytten i Kelleris Hegn ved Naturstyrelsens Planteavlstation i Humlebæk. Rigtig mange entusiastiske borgere og børn fik i alt ca. 28 redekasser ud af det – det højeste antal deltagere hidtil. ISOBRO (Lokalforeningspuljen) har også i 2023 støttet projektet.

Træet er skåret til i de korrekte mål, klar til at deltagerne, som samler en redekasse, de kan få med hjem. Man får lavet et hul, der passer til den fugl, man gerne vil have til at flytte ind.

Sætter man redekasserne op i den rigtige højde, hুলretning og omgivelser, er kassen måske beboet år efter år.

Fuglekasserne kan sættes op i god tid før ynglesæsonen – efterår eller vinter – så fuglene bliver fortrolige med området og redekasse.

Arrangementet blev en oplevelsesdag, som bidrager til forøget engagement – særligt blandt børnene – omkring fuglenes yngleperioder. Dette øger interessen for at beskytte fuglene og naturen.

Polospillere
tabte til
naturfolk

Fredensborg
2. sektion side 8

Efter klagestrid: Polobane med stort telt får nej til dispensation

Nivå: Kommunen og Fredningsnævnet i Nordsjælland støttede et 150 kvadratmeter stort telt og polobane i fem måneder ved Lyngbæksgård, men nu har klagenyndighed trukket en ny afgørelse.

Al Steffen Slot
stefen.slot@sn.dk

I det seneste år har der været en strid om den polobane, som Copenhagen Polo Club har anlagt på Ib Henrik Rønjes marker mellem Lyngbæksgård og Gl. Strandvej.

Det er et område i Nivåbugten med særlige landskabelige værdier, der er beskyttet af en god 30 år gammel fredning. De seneste mange år har der været stævner om sommeren på græsarealerne, der gerne må bruges til midlertidige arrangementer. Nu har sagen imidlertid taget en ny drejning, fordi der fra ejeren og Copenhagen Polo Club har været et ønske om at opsætte et 150 kvadratmeter stort telt i perioden fra 1. juni til

1. september samt bander på 20 centimeters højde parallelt med den 215 meter lange og 100 meter brede bane. Dermed opstod det spørgsmål, om det var et fysisk anlæg i de tre-fem måneder af året, hvor der jævnligt skulle spilles polo. Miljø- og Fodvareneævnet har nu truffet en

afgørelse, og den lyder, at der ikke kan gives dispensation.

Opbakning fra mange

Den øgede aktivitet med telt og træterrasser på 37 kvadratmeter har negative konsekvenser for det åbne landskabs karakter, og installationerne kan ikke betragtes som midlertidige, når de står på markens tre-fem måneder hver sommer de næste fem år. Desuden er der risiko for precedens, fremgår det af afgørelsen fra klagenyndigheden.

Klagen er indsendt af den lokale Naturfredningsforening. - Vi er glade for denne afgørelse, fordi vi hele tiden har ment, at fredningsbestemmelserne i Nivåfredningen er rimeligt klare om dette. Vi

har intet imod poloarangementer, men vi er nødt til at stå vagt om de åbne arealer i Nivåfredningen. I øvrigt er det omhandlede areal udpeget af kommunen som en del af Nivå Engfjord projektet, der har til formål at styrke natur og biodiversitet i området, udtaler Jens Søndergaard, formand for DN Fredensborg i en kommentar til sagen.

Copenhagen Polo Club har ellers haft medvind i først Fredensborg Kommune, der ikke mente, at der var tale om brud på fredningen og senere også i Fredningsnævnet for Nordsjælland, hvor de to lægdommere stemte for en dispensation, imens den juridiske dommer afviste den med samme argumentation som Miljø- og Fodvareklagenævnet.

Af sagens papirer kan man følge den indædte argumentation parterne imellem, hvor ansøgeren skrev, at teltet var størrelsesmæssigt begrænset og tilpasset stedet, og at det også var lagt vægt på, at trafiksikkerheden til de midlertidige arrangementer med polokampe skulle afvikles sikkert for alle trafikanter. Klageren påpegede blandt andet, at polo ikke har historisk forbindelse til området og anførte, at teltet i løbet af sommeren har været brugt til private arrangementer, herunder noget med veteranbiler. Til det lod svaret fra ejeren og Copenhagen Polo Club, at der var tale om veteranbiler, der kørte forbi en polokamp og et velgørenhedsarrangement, hvor børn fik lov til at flyve med drage på marken.

Vi har intet imod poloarangementer, men vi er nødt til at stå vagt om de åbne arealer i Nivåfredningen.

Jens Søndergaard

Lyngbæksgaard i Nivå. Fredensborg er en hestekommune.

Naturens æstetik

Naturen har sine egne æstetiske værdier, som byder på store oplevelser.

Nordlys i Niverød.

Lille lappedykker – Usserød Å. Tænk at kunne tage sig sådan ud!

Klima

Klimahensyn integreres i flere og flere sager og projekter, DN Fredensborg beskæftiger sig med. En nedsættelse af klimabelastning med 70 % i 2030 betyder, at vi til den tid kun må udlede 30 % af vores udledning i dag.

Fredensborg Kommune har siden nov. 2020 deltaget i det tværkommunale DK2020-projekt, hvori kommunens klimaplan-DK2020 også indgår og er bygget ind i Planstrategien. Fredensborg Kommunes klimaplan lever op til den internationale standard for klimaplanlægning i Climate Action Planning Framework (CAPF). Fredensborg har derfor en godkendt klimaplan.

Fredensborg Kommune har i foråret 2021 nedsat et Klimaråd med også DN Fredensborg. Klimarådet understøtte Kommunens grønne omstilling i samarbejde med borgere, erhvervsliv og organisationer. Klimarådet sætter klimadagsordner, rådgiver Byrådet og de politiske fagudvalg og fremmer reduktion af CO₂-udledning mv. DN Fredensborg presser i Klimarådet på for realisering af virkemidler og planlægning af effektmåling.

Klimaforum Fredensborg er kommunens nye digitale forum i 2023 om klima og bæredygtighed, som vi må se nytten af.

Det er Fredensborg Kommunes mål, at den lokale produktion af sol-og vindenergi stiger til mindst 10 % af elforbruget i kommunens geografiske område i 2030. Der skal derfor planlægges for vedvarende energi, der forener natur, kultur, klima mv.

Det betyder:

- flere boligejere med fossilfri og effektiv fjernvarme, og at hele varmeforsyningen er fossilfri senest i 2035.
- drivhusgasudledning fra landbrug og andre arealanvendelser halveres fra 2019 til 2030, når CO₂-gevinsten af skovrejsning og ændret opdyrkning indregnes.

- mose, enge og vandløb genoprettes som store sammenhængende natur- og vådområder
- skovarealet øges.

DN Fredensborg har i Klimarådet henvist til muligheder for forbedringer i havmiljøet ved at plante ålegræs i Øresund.

Solceller

DN udviklede i 2022 en solcelle politik, som udstikker rammerne for DN's tilgang til solceller. DN Fredensborg har i årets løb i bestyrelsen og med politikere diskuteret, hvordan vi forholder os til solceller. Kommercielle solceller kan i dag omsætte 22% af solens energi til elektricitet. Det er ca. 10 gange mere end fotosyntesen og derfor en oplagt måde at høste energi på.

DN Fredensborg anbefaler, at man benytter befæstede arealer til solceller og ikke inddrager landskaber eller naturområder til solcelleparker. Specielt anvendelige er tage på sports- og ridehaller samt landbrugets driftsbygninger.

Kommunen kræver landzonetilladelse til tagarealer med solceller, hvilket er forsinkende. I bund og grund er det en ny tagdækning, hvilken ikke burde kræve en landzonetilladelse. DN Fredensborg ønsker at ledige tagarealer mm. benyttes, førend overvejelser vedrørende inddragelse af naturarealer til solcelleparker kommer på tale.

DN har således ikke indvendinger mod Fredensborg Kommunes landzonetilladelse i september 2023 til opsætning af solcelleanlæg på ridehal og maskinhus til produktion af solcellestrøm på en større ejendom i Nivå. Af tegningerne fremstår det, at panel udlægning følger tagfladerne, og solcellefelterne fremstår harmonisk tilpasset til bygningerne. Her er alle paneler sorte og antireflex behandlet.

Vindmøller

Udbygningen af vedvarende energi bekæmper klimaforandringer, og derfor arbejder DN for en ambitiøs klimapolitik. DN har i 2022 udviklet en vindmølle politik, som tegner konturerne til DN's indsats.

DN støtter den politiske aftale om at øge produktionen af vindenergi til lands fra 4,7GW til 8,2GW og femdobler produktion af vindenergi på havet fra 2,3 GW til 12,9 GW. Hermed nås de danske klimamål, og der bidrager til de europæiske klimamål.

Den grønne omstilling kræver mere vindenergi både på havet og på land. Stat og kommune må lægge vægt på placering af vindmøller.

Vindmiddelhastighed er generelt lav i kommunen, og den er derfor ikke ideel at opsætte vindmøller i. Kommunen har lavet en oversigt til Planstrategi 2036 med potentielle områder til vindmøller: arealer med afstandszoner til nabobeboelse på 400 m. 500 m. og 600 m.

En analyse viser potentielle områder til vindmøller fra 100 til 150 m højde omkring Lønholt, Vejenbrød og Fredtofte. Der skal være afstand til nærmeste beboelse på 4 gange møllens højde af hensyn til støj. Eneste placering for møller på 150 m i højden er ved Vejenbrød.

Kommunen har ikke mandat til planlægning af havvindmøller i Øresund men kan gøre sin indflydelse gældende i Øresundsvandsamarbejdet.

Vandresurse center

DN Fredensborg har særligt igennem Grønt Råd deltaget i debatten om beliggenhed af det planlagte fælles vandresurse center for fem kommuner: Fredensborg, Allerød, Furesø, Hørsholm og Rudersdal.

Det er et massivt anlæg som uanset, hvor det placeres, vil have en dominerende profil i forhold til omliggende arealer og ejendomme. Anlægget hører efter DN's mening til i et industriområde, og ikke i landdistriktet – det vil være ca 80 gange større end en ridehal.

Renseanlægget vil rense spildevand for godt 160.000 PE (personækvivalenter) i dag. Vandressourcecenteret forventes dimensioneret til en befolkningsudvikling frem til 2050 på omkring 200.000 PE. Anlægget bør efter DN's mening have en maksimal dækning af solceller.

Stordriftsfordele gør det billigere og grønnere at samle rensning af spildevand på ét højt teknologisk anlæg. Resurseudnyttelse til varmeproduktion (ca. 6.000 husstande) inkluderer biogas, genindvinding af fosfor og omdannelse af spildevandsslam til gødning ved pyrolyse.

Reduktion af klimabelastning fra lattergas, energiforbrug og udledning af miljøfremmede stoffer er i fokus. Kommunens fysiske kriterier for forslag til lokalisering:

- Areal på minimum 10 ha.
- Mindst 200 m fra boligområder (herunder landsbyer) og blandet bolig erhverv.
- Arealet skal være ubebygget.

Region Hovedstadens råstofplan: Lille Toelt

Et interesseområde ved Lille Toelt er foreslået til godkendelse som graveområde og dermed grusgrav. DN Fredensborg modsætter sig – som også kommunen – igen Lille Toelt som interesseområde. Det vil reducere fine landskabelige værdier med frit udsyn mod øst fra Kongevejen, og vil øge trafikken omkring Toelt, hvor der i forvejen er en losseplads.

Særligt relevante løbende kommunale programmer

10-årige tilsyn med kommunens beskyttede natur (§3 områder)

Kommune har i 2023 igangsat registrering af §3 natur og dermed beskyttelse af naturen og biodiversitet. En opdateret registrering gør lodsejere, kommune og andre jordejere opmærksomme på de beskyttede naturværdier. Dette mindsker sandsynligheden for, at naturen skades utilsigtet fx ved jordopfyld eller dræning. Derudover giver opdateringen kommunerne et indblik i kvaliteten af naturen i områderne, og de kan målrette naturplejen.

Den nuværende 10-årige gennemgang skal ifølge aftalen med Naturstyrelsen være færdig inden udgangen af 2024.

Vilde rabatter i byerne

NSPV kører siden 2020 en biodiversitetskampagne i samarbejde med Fredensborg Kommune (Vand og Natur) og Helsingør Kommune (Natur og Miljø). Langs veje og stier rundt omkring i Helsingør og Fredensborg kommuner lader NSPV rabatterne vokse vildt, så vilde blomster kan vokse op til gavn for især insekter som sommerfugle og bier.

Projekt "Nivå Engfjord"

Fredensborg Kommunes projekt "Nivå Engfjord" omfatter et stort sammenhængende naturområde på ca. 1.000 ha mellem byområderne Nivå og Kokkedal. Kommunen ejer selv ca. 125 ha af området. Grønt Råd, Klimarådet og DN Fredensborg følger nøje med i udviklingen.

Første etape i Langstrup Mose er genskabelsen af et større vådområde, som bl.a. skal stoppe afdampningen af klimagasser fra mosen. Samtidig hermed skal biodiversiteten øges på det 1.000 ha store område. Den statslige jordfordeler har møder med lodsejere i området om salg, køb og bytte af jord. Landboforeningen NOLA er positiv, og kommunen er også aktiv på egne arealer. Området vil være oplagt til at indgå i en multifunktionel jordfordeling pga. mange private lodsejere.

Iflg. Kommunens projektforslag kan der på de højere liggende områder i Langstrup og Lønholte moser etableres skovrejsning med et varieret artsvalg samt permanent udtagning/ekstensivering af landbrugsjord gerne med helårsafgræsning i store områder.

DN Fredensborg har i 2023 arrangeret et par offentlige oplysende gåture i projektområdet. "Nivå Engfjord" udspringer af projektforslaget fra Fredensborg Kommune til den landsdækkende konkurrence "Vild Kommune", hvor Fredensborg Kommune opnåede en flot 10.plads,

Græstedgård

Et 12 ha tidligere bortforpagtet landbrugsareal er omdannet til natur. Græstedgård Naturområde indgår fra 2023 som første skridt i projektet "Nivå Engfjord".

Græstedgård Naturområde har nu en plejeplan godkendt af Byrådet, som DN Fredensborg har bidraget til og nøje følger. Visionen er at skabe et lysåbent græsland med en mosaik af lav og høj urte- og græsvegetation, store solitære egetræer, græssende køer, vådområder, udsigt over ådalen og en rig og mangfoldig natur. Det nye naturområde skaber rum til sommerfugle blomster, insekter, fugle og frøer og giver offentligheden adgang til det smukke landskab.

Høslæt vil foregå 1-2 gange årligt, men ikke hvor der er afgræsning. Der tages et tidligt og et sent høslæt på et tidspunkt, så blomsterne har mulighed for at sætte og modne frø. Der er sat hegn på marken nord for Græstedgård i den midterste fold. Fredensborg Kommune supplerer her med høslæt, hvis kreaturerne ikke græsser arealerne tilstrækkeligt af.

Naturgenopretning og naturpleje

Veltilrettelagt naturgenopretning giver vilde planter mulighed for at sprede sig, fx:

			
<i>Kællingetand</i>	<i>Vild Gulerod</i>	<i>Rødkløver</i>	<i>Slåen</i>
			
<i>Oksetunge</i>	<i>Knopurt</i>	<i>Gul Stenkløver</i>	<i>Hvidtjørn</i>

Fredensborg Kommune opsiges lejeaftaler på kommunens landbrugsarealer samt andre arealer og omdanner dem til naturområder – fx Humlebæk Syd. Blomstrende vækster dukker op, selv om græsset har været slået tæt et sted i 30 år af fx en ejerforening. Der er typisk naturligt hjemmehørende arter iblandt. Andre arter indvandrer naturligt fra et omkring liggende overdrev og er gode arter for bestøvere.

Men der mangler resurser til naturgenopretning i kommunen og hos DN Fredensborg. Kommunen er bundet op af sagsbehandling, lovpligtige administrative opgaver og kontakter om vedligeholdelse af kommunale arealer. Det store Nivå Engfjord projekt og andre grønne projekter med stor ekstern finansiering er også tidskrævende for kommunen at facilitere.

NSPV står for naturplejen, men har ikke resurser til at naturgenoprette nye områder bortset fra 3 specificerede arealer i Nivå Engfjord projektet. Kommunen har indgået aftaler med konsulenter (fx Rambøll og NIRAS) og entreprenører til landskabspleje.

Høslæt på Skovfogedengen i Grønholt Vang 20/5 2023 var organiseret af DN Fredensborg. Høslættet gennemføres 1-2 gange årligt efter aftale med Naturstyrelsen Nordsjælland for at fremme naturligt hjemmehørende arter.

Skovene

I Fredensborg Kommune er 15 % af arealet – svarende til landsgennemsnittet – dækket af skov, som stort set er statsskov forvaltet af Naturstyrelsen Nordsjælland.

DNs skovpolitik "Vildere skove" er fra 2017 med bidrag fra også DN Fredensborg og udgør rammerne for DN Fredensborgs indsats lokalt. Gennem DNs skovnetværk har DN Fredensborg i samarbejde med førende forskere og andre DN lokalafdelinger været med til at bidrage til skovpolitisk udvikling i DN.

DN Fredensborg er med i et årligt dialogforum med DN Samråd Nordsjælland og Naturstyrelsen Nordsjælland. DN Fredensborg havde god kontakt til den nu afgangede mangeårige skovrider for Naturstyrelsen Nordsjælland, og vi ser frem til godt samarbejde med også den nye skovrider.

Den ansvarlige for rekreative aktiviteter under Naturstyrelsen Nordsjælland sidder med i kommunens Grønt Råd. Her udveksles erfaringer med forvaltningen af statsskovene med kommunen og lokale organisationer som DN Fredensborg.

Udsigt til statsskoven Kirkelte Hegn i den vestlige del af kommunen, der støder op til Tokkekøb Hegn.

Udtyndingen i den private Nivå Kirkeskov blev påbegyndt i 2022. Skoven er ejet af Den Hageske Stiftelse og indgår i fredningen af Usserød og Nivå Ådal.

Den Hageske Stiftelse fik, støttet af DN Fredensborg, i 2021 dispensation af Fredningsnævnet til at afdrive ca. 2 ha med hovedsageligt nåletræer.

Genplantning af blandet løvskov blev opstartet i 2023 med bl.a. avnbøg, som forbedrer naturværdien sammen med solitære og plantede skovfyr og lysåbne områder med flere skovbryn. Desuden vil der komme flere udsigter til og fra kirken.

Træpolitik¹

Kommunen har udviklet en træpolitik med fokus på enkelt-træer. Formålet med træpolitikken er at skabe rammer og principper for brugen af træer i kommunen. DN Fredensborg deltager gerne i den videre udvikling af træpolitikken i 2024.

¹ Fra "Træpolitik UDKAST", Fredensborg Kommune sep. 2023.

Træer i landskabet skaber værdi på mange måder. Det er værdier til gavn for miljø lokalt og globalt, fremme biodiversitet og bidrage til et æstetisk udtryk i landskabet. I Fredensborg Kommune skal træer bidrage til at skabe grønne korridorer, byrum og skovbevoksninger.

Det kan være langs veje, i parker, og i større grønne områder. Formålet med træpolitikken er at fastlægge hvordan træer i kommunen skal forvaltes, så de mange funktioner træerne har bevares og styrkes. Træpolitikken skal bruges som et værktøj til den daglige drift i kommunen, til brug ved sagsbehandling og til udarbejdelse af planer på kommunalt niveau.

I kommunens klimaplan-DK2020 fremgår det, at træpolitikken skal medvirke til skovrejsning, plantning af bytræer og værne om de eksisterende træer.

Rekreative stier

Der er behov for rekreative stiforbindelser mellem byerne, landsbyerne og de rekreative områder og internt mellem de rekreative arealer inkl. statsskovene. På den måde får man i kommunen et sammenhængende stisystem med forbindelse til stisystemerne i byområderne.

Fuglefotografering i Langstrup Mose.

Kommunen har nedsat en stiggruppe, som DN Fredensborg deltager i. Ansvar for stiplanen lå tidligere i Kommunens trafikafdeling men ligger nu i afdelingen for Vand og Natur. Desværre er stiggruppen i 2023 gået lidt i stå. Der ser ikke ud som om, kommunen ønsker at arbejde videre henimod et egentlig stikort.

Skiltningen på stierne er blevet bedre de senere år – her stien ml. Humlebæk og Nivå.

Lys musvåge – rovfuglene ses ofte i det åbne land i kommunen.

Lergravene i Nivå

Lergravene skal være Nivås grønne hjerte med et aktivitetsareal og mere stille naturområder, som beskrevet i helhedsplanen for udvikling af Lergravene, som DN Fredensborg var med til at udarbejde.

Skovtårnet er nu klart til at sætte op i lysningen lige nord for Teglsøen i Lergravene i Nivå. I skovtårnet skal der være mulighed for at komme op til træerne og nyde udsigten og medbragt mad i tørvejr. DN Fredensborg, DOF og lokale grupper har deltaget i det forberedende arbejde. Tårnet fremstår let, lyst, åbent og imødekommende uden opholdsrum under tårnet.

Skovtårnet komplementerer fint den få år gamle udsigtsplatform i Nivaagaard Søen og er med til at forbedre den rekreative oplevelse i Lergravene.

På besøg på udsigtsplatformen for enden af gangbroen lidt ude i Nivaagaard Sø.

Vandløbenes målopfyldelse

DN Fredensborg deltager i diskussionerne om vandløbenes målopfyldelse bl.a. i Grønt Råd. Miljømål for alle målsatte vandløb i kommunen er "god økologisk tilstand" Link til de nye vandområdeplaner findes på miljøGIS Miljøgis (mim.dk) med tilstandsvurderinger af vandløb i kommunen omfattet af de statslige vandområdeplaner.

De fleste vandløb i Fredensborg Kommune kan forventeligt ikke opnå god økologisk tilstand i 2027, derfor diskuterer vi med kommunen, hvad der kan gøres for at forbedre tilstanden. En af metoderne til at forbedre tilstanden i vandløbene er at forbedre grødeskæringen.

Nivåen ved Ringovnen.

I forhold til målopfyldelse for vandplanter findes anerkendt forskning om grødeskæringens påvirkning på vandløbets miljø og afstrømning, herunder "Faglig udredning om grødeskæring i vandløb" samt Miljøstyrelsens vejledning om grødeskæring.

Undersøgelserne konkluderer, at grødeskæringer, der gennemføres mere end én gang i løbet af planternes vækstsæson, vil medføre risiko for, at den økologiske tilstand ikke når god økologisk tilstand. Det betyder, at kommunen skal ændre på grødeskæringen i de fleste af de offentlige vandløb for at kunne opnå god økologisk tilstand for vandplanter.

Andre måder at forbedre vandløbenes tilstand på kan være at genslynge udrettede vandløbsstrækninger, at åbne rørlagte strækninger samt at undgå tilførsel af kvælstof og fosfor.

På Miljøgis kan man se hvilke vandløbsstrækninger, der skal udføres restaureringsprojekter i, samt hvilke typer af restaureringer, der skal udføres. Nivåen er til tider mere uklar end Usserød Å, fordi der generelt kommer klarere vand fra byområderne. Regnvand fra landområdet kan være mere plumret pga. flere jordpartikler, okker mv. i forbindelse med store regnskyl som oplyst på Grønt Råds sidste møde 11/9 2023.

Langstrup Mose og habitatsdirektivet

Langstrup Mose er et enestående lavbundsområde: en spændende naturmosaik af enge, mosehuller, småskove og dyrkede marker. Langstrup Mose er ikke fredet, men mange parceller er beskyttede i henhold til Naturbeskyttelseslovens § 3 (sø, mose og eng).

Det nyetablerede "Langstrup Aktivitetscenter for Jagt og Natur" ejer selv deres skydeterræn i Langstrup Mose og har miljøgodkendelse til skydning. Men lerdueskydning, skydetræning og prøver til jagttegn giver støj for dyreliv — ikke mindst fugle — og for naboer på især Langstrupvej, Lønholtvej, Oldvejen, Rolandsvej og Vejenbrødvej samt for naturvandrere og

cyklister. Støj fra skydning her er målt til at være over Miljøstyrelsens beregnede grænseværdier. Hidtil har borgergruppen "Mosens Venner" været meget aktiv, men den har efterhånden begrænsede resurser til rådighed.

DN Fredensborg bakker op om regulering baseret på målinger af faktiske forhold. Den af Miljøstyrelsen hidtil anbefalede beregningsmetode har resulteret i for høj støjbelastning af borgerne.

Med Fredensborg kommunes engagement i Langstrup Mose/Langstrup Å i 2023 synes habitatsdirektivet overtrådt. Der er ikke en korrekt klassificering af området pga. forekomst af bilag IV arter.

Dyrearter, omfattet af bilag IV, må ikke fanges, dræbes, forstyrres forsætligt eller få beskadiget eller ødelagt deres yngle- eller rasteområder. Plantearter, omfattet af bilag IV, må ikke plukkes, graves op eller på anden måde ødelægges.

Bilag IV arterne i Langstrup Mose forstyrres af Langstrup Skydebane:

Flagermus	Kærhøg
Stork	Isfugl
Stor vandsalamander	Hornugle
Rød glente	Stor tornskade
Havørn	Traner

Der er dokumentation for tilstedeværelsen af disse arter i bl.a www.arter.dk og dof databasen. Forstyrrelser hæmmer bilag IV arternes levevilkår. Dette forhold har ikke været behandlet i miljøgodkendelsen. Et midlertidigt påbud bør indføres mod skyderi i Langstrup Skydebane og modelflyverne i Nordsjællands Fjernstyrings Klub.

Fredningsnævnet Nordsjælland

DN Fredensborg har i 2023 deltaget i besigtigelser, vurderinger og høringsvar til mindre ansøgninger under Fredningsnævnet Nordsjælland. En del havde vi ingen kommentarer til, fx kommunens ansøgning om naturforbedrende indgreb i Kelleris Kystkile fredning. Andre sager blev påklaget til Miljø- og Fødevarerklagenævnet.

Stilits i Kelleris Kystkile fredning

Vi deltog 25/9 2023 i DN Samråd Nordsjællands temamøde om formål med fredninger og processen hertil med udgangspunkt i fredningssagen på Arrenæs rejst af DN Halsnæs.

DN Fredensborg gik i sept. 2023 imod Fredensborg Kommune ansøgning til Fredningsnævnet om dispensation fra fredningen af Usseø og Nivå ådale til anlæggelse af en motionsbane ved Nivå Strandpark. Motionsbanen planlægges anlagt i de klitter, der adskiller Svanesøen (naturområdet øst for Strandvejen og syd for adgangsvejen til havnen) fra strandbredden og øverst på klitryggen.

Fredningsforslaget for Esrums Sø's omgivelser

DN har i årevis arbejdet for en fredning af Esrum Sø's omgivelser for bedre sammenhæng mellem eksisterende fredninger og en søsti ved Esrum Sø's østlige og nordøstlige bred.

Forslaget til Fredningsnævnet Nordsjælland 1/3 2019 er stillet af DN og Hillerød Kommune og er en af de største sager, DN Fredensborg har haft. Forslaget omhandler revision og samling af Esrum Sø fredningerne og en sti rundt om søen langs øst og nordøstsiden i de fire kommuner omkring søen: Gribskov, Helsingør, Hillerød og Fredensborg.

Esrums Sø.

De tre primære grunde til fredningsforslaget:

- begrænset adgang for offentligheden til Esrum Sø og omgivelser
- bevaringsværdige landskabs-, natur- og kulturværdier
- utidssvarende småfredninger i tilknytning til Esrum Sø.

I alt ca. 718 ha, hvoraf kun ca. 157 ha er nye fredede områder.

Fredensborg Gribskov og Helsingør kommuner støtter ikke fredningsforslaget, heller ikke med en omlægning af en stistrækning. Årsagerne er hovedsageligt mulige begrænsninger for lodsejere og afledte svært gennemskuelige økonomiske konsekvenser for kommunerne. Der er betydelig lodsejermodstand mod søstien.

Fredningsnævnet har 15/12 2021 godkendt fredningsforslaget men uden søsti. DN mener imidlertid, at offentligheden bør have adgang til at nyde landskabet langs med søen på tæt hold på den østlige og nordøstlige bred.

DN har derfor klaget til Miljø- og Fødevarerklagenævnet 10/1 2022 med ønske om, at Fredningsnævnet for Nordsjællands afgørelse af 15/12 2021 ophæves.

DN foreslår i klagen, at fredningen indbefatter en ændret sti bestående af et kun 1 m bredt trampespor for gående. Det vil kunne imødekomme kommunerne vedr. udgifter til anlæg og vedligeholdelse af stien samt gene for lodsejere og naturen. Samtidig kan trampesporene forsynes med klaplåger og andre forhindringer for cykling.

Vi afventer afgørelse fra Miljø – og Fødevarerklagenævnet.

Nationalpark Kongernes Nordsjælland

Nationalpark Kongernes Nordsjælland består af store statsskove, søer, overdrev, agerland, heder og sågar sandflugtslandskaber. Den er med 263 km² Danmarks næststørste nationalpark strækkende sig over fem kommuner: Fredensborg, Gribskov, Halsnæs, Helsingør og Hillerød. Nationalparken er fragmenteret over et stort område.

I Fredensborg Kommune omfatter nationalparken Esrum Sø, Kelleriskilen, Krogerupskovene, Fredensborg Slotspark, Grønholt Hegn, Grønholt Vang, Danstrup Hegn og nogle lodsejeres jorder, især omkring Grønholt.

Fredensborg Kommune sidder i nationalparkens bestyrelse og har kontakten til nationalparken, fx om projektpuljer til brug i Kommunen. Der er kommet ny formand for bestyrelsen for Nationalpark Kongernes Nordsjælland, og en ny sekretariatschef skal være på plads 1/1 2024.

Marin nationalpark i Øresund

DN og Fredensborg Kommune har hver en repræsentant i Øresundsvandsamarbejdet.

Folketingets flertal har besluttet, at Øresund skal udpeges som marin nationalpark. Det sker samtidig med etablering af en kunstig halvø Lynetteholm med betydelige konsekvenser for Øresund og bosættelsesmønstret i regionen. Lynetteholm har også i 2023 været genstand for stor politisk opmærksomhed fra mange DN afdelinger i Øresundsområdet.

I Øresund, hvor fiskeres brug af bundtrawl har været forbudt i 80 år, er der et rigt liv med fisk, tanglopper og vandplanter. Øresund er med 120 km fra Gilleleje i nord til Stevns i syd et artsrigt farvand med en tæt befolkning med ialt ca. 3,3 mio. indbyggere på begge sider af sundet.

Øresunds natur er unik på grund af de store variationer i fysiske levevilkår med både høje og lave saltholdigheder, store dybdeforskelle, større områder med ålegræsenge og muslingebanker, masser af sæler, marsvin og værdifulde fugleområder.

Danmarks Naturfredningsforening

DN har ca. 130.000 medlemmer, hovedkontor på Østerbro og 95 lokalafdelinger i kommuner landet over med ca. 1500 aktive. I Fredensborg Kommune er der ca. 1230 medlemmer af DN. DNs naturpolitik er præsenteret i "Mere og vildere natur i Danmark" fra sep. 2022, som DN Fredensborg har bidraget til.

DN's overordnede vision for naturen i Danmark:

"Danmarks biodiversitet skal senest i 2050 være genoprettet, så menneskelige påvirkninger ikke truer arter og økosystemer".

Specifikke mål:

"På land er 30 procent af Danmarks areal senest i 2050 beskyttede naturområder for biodiversitet. Heraf er to tredjedele – svarende til 20 procent af landarealet – udlagt som strengt beskyttet natur med minimal menneskelig indgriben. En tredjedel – svarende til 10 procent af landarealet – skal være beskyttet natur".

DN Fredensborg i 2023

Det lokale arbejde i Fredensborg Kommune varetages af en bestyrelse på 12 medlemmer. Hertil kommer to suppleanter (1 vakant) og 4-5 resursepersoner til afgrænsede opgaver. Bestyrelsen har holdt 8 ordinære bestyrelsesmøder i 2023.

Vores indsatser og arrangementer fik lokal presseomtale i 2023 i UgeNyt Fredensborg og Frederiksborg Amts Avis, men der er plads til forbedringer.

Vi er i tæt dialog med DN's sekretariat omkring sager, kurser og samarbejder med de andre DN afdelinger i Samråd Nordsjælland, faglige DN netværk og på repræsentantskabsmøder, som er for alle DN lokalafdelinger. Kommunen tager i stigende grad hensyn til miljøet, og vi har således til mange sager ingen kommentarer.

DN Fredensborg er i kontakt med Fredningsnævn, Miljø- og Fødevareklagenævn og lodsejere mv. omkring sager, projekter og forskellige miljø- og landzonetilladelser. Desuden deltager vi i borgermøder med kommunen og lokale foreninger.

Borgere henvender sig til os vedr. naturtilstanden i Fredensborg Kommune og mulige projekter – fx en bålhytte. Nogle henvendelser har karakter af efterspørgsel på gratis konsulentbistand til uenigheder med kommune eller/og borgere. I 2023 har der været en del nabosager, fx vedr. en hundepension op til Danstrup Hegn og løsgående hunde sammesteds. Det kan vi naturligvis ikke gå videre med, hvis der ikke er almene naturhensyn.

DN Fredensborg er også i 2023 blevet kontaktet af borgere, ejerforeninger etc. som er bekymret over planer om master til mobiltelefoner i deres område og konsekvenser heraf for landskabet. Det er typisk nabosager. Vi kan ikke argumentere mod mobildækning eller mastehøjde men måske give forslag vedrørende placering.

Organisation og udvikling i DN Fredensborg

Organisationsudvikling i DN Fredensborg fokuserer på decentralisering, transparens, øget aktivering og rekruttering til bestyrelsen. Bestyrelsen har et formandskab bestående af formand og næstformand. Dagsordner til bestyrelsesmøder fungerer som et internt nyhedsbrev og en løbende roll-over plan. DN Fredensborg deltog i 2023 i kursus om lokale sager og bl.a. Planloven afholdt af DN.

Digitale platforme, medier og publikationer

DN Fredensborgs digitale nyhedsbreve, websider og Facebook sider informerer om især hørings svar, sager og ture. DN Fredensborg har opdateret hæftet "Naturen i Fredensborg Kommune" om naturen og indsatserne. Hæftet kan hentes på kommunens biblioteker.

Rammer for planlægning

DN Fredensborg har i 2023 beskæftiget sig med forskellige scenarier for planlægning, bl.a. er en revision af planloven på vej.

Statslig planlægning (Fingerplan 2019) <i>Transportkorridoren.</i> <i>Kystkilerne.</i>
Kommuneplanlægning, statslige interesser Grønt Danmarkskort. Bevaringsværdige landskaber. Geologiske interesseområder. Kulturmiljøer.
Kommuneplanlægning i øvrigt Skovrejsning.

Kommunens Planstrategi 2036

Byrådet vedtog i dec. 2022 et arbejdsgrundlag, herunder otte pejlemærker, for byrådets arbejde i perioden 2023-26. På denne baggrund er byrådets politikker under revidering med løbende kommentarer fra DN Fredensborg.

Planstrategien er Byrådets strategi for den fysiske planlægning af kommunen (Kommuneplan og Lokalplan), som DN give høj prioritet at kommentere på. Planstrategien danner grundlag for eventuelle ændringer i kommuneplanen. Planstrategien er lovbunden og udarbejdes hvert 4. år og ser 12 år ud i fremtiden. Der er høringsperiode for Planstrategien dec. –til jan. 2024.

"Planstrategi 2036 Fremtidens Fredensborg kommune" og "Kommuneplan 2021" danner de strategiske rammer for naturforvaltning i Kommunen. Kommunen har et tæt samspil med de kommunale selskaber Norfors, Fredensborg Forsyning og NSPV om også grønne projekter.

Tårnfalk ved Nivå Fugletårn.

DN Fredensborg fokus i 2024

Kommunens handleplaner i Grøn Politik:

- rent drikkevand og forebyggelse af jord- og grundvandsforurening
- biodiversitet
- klimasikring i by, land og kyst
- cirkulær økonomi og bæredygtigt affaldskredsløb
- nedsat CO₂-udledning fra bygninger og virksomheder
- grøn mobilitet
- grøn arbejdsplads
- smart city.

DN Fredensborg prioriterer i 2024:

- *sammenhængende naturområder
- *biodiversitet i landbruget, byerne og på kommunale arealer
- *miljømål i vandløb, søer og Øresund
- *klimatiltag.

Andre fokusområder for 2024 er rekreative stier, måske beskyttelsesindsatser for grundvand i bolignære områder, infrastruktur, Grønt Danmarkskort og naturovervågning af kommunens langsigtede indsatser og samarbejde med Fredensborg bibliotekerne omkring et endagsarrangement i uge 17 om bæredygtighed og FNs 17 verdensmål.

Guldsmed – det er blandt de mindste, artsdiversiteten er størst.

DN Fredensborg arrangementer/ture i 2023

- *Affaldsindsamling.*
- *Lergravsforeningens naturdag*
- *Nattergaleturen til Langstrup Mose*
- *Høslæt på Skovfogedengen i Grønholt Vang*
- *Humblebæk Syd til Fods*
- *Kystvandringen (med Hjerterforeningen) vedr. den nordlige del af Humlebæk inkl. Krogerup.*
- *Fredtoften som naturområde*
- *Vadefugle i Nivåbugten*
- *Sensommercykeltur til Hammermøllen ved Hellebæk (med Cyklistforbundet)*
- *Keldsø og Rusland med DN Gribskov.*
- *Byg din egen redekasse ved bålhytten i Kelleris.*
- *Slotsmarkedet i Fredensborg.* Demonstrationsbistade og salg af honning. DN's holdning til honningbier, der kan konkurrere med de mange arter af vilde bier om føde?
- *Liv i lergravene* arrangeret af Lergravsforeningen.
- *Svampetur til Danstrup Hegn* med DN Albertslund.
- *Flagermus ved lergravene i Nivå og ved Esrum Sø.*
- *Fugletur til Alsønderup Enge.*
- *DN Fredensborg 2023 Årsmøde 22/11* på Kulturstationen i Humlebæk med oplæg om "Fælleshaverne" på Aarstiderne på Krogerup.

DN Fredensborg i fora, råd og netværk

- *Klimarådet (kommunen).* Klimarådet understøtter den grønne omstilling i samarbejde med borgerne, erhvervsliv og organisationer.
- *Samrådet Nordsjælland* er forum for udveksling af erfaringer ml. DN afdelinger i Nordsjælland med fire møder årligt.
- *DN landsdækkende repræsentantskabsmøde (DNs øverste organ).* Vedtagelse af aktivitetsplan, budget og valg til hovedbestyrelse mm., to møder 24. april og 19-20. nov. 2023. DN's Grønne Landsmøde 22/4 2023 med boder og naturaktiviteter.
- *DN Skovnetværk – årlig ekskursion* til et skovdistrikt med oplæg, diskussioner og feltbesøg og løbende dialog på et workspace i Podio. Netværkstræffet fandt sted 23-24/9 2023 i Nørlunds Plantage/Harrild Hede i Søhøjlandet og i Husby Klitplantage i Vestjylland.
- *DN Naturparknetværk – årlig ekskursion m.m. med oplæg, feltbesøg og dialog* på et workspace i Podio. I 2023 netværkstræf i Nationalpark Vadehavet 30/9-1/10 2023 med besøg på Mandø.
- *Grønt Råd (kommunen) – fire årlige møder* heraf et med politikerne fra PMK-udvalget. I Grønt Råd sidder kommunens forvaltning, politikere udpeget af Byrådet, DN Fredensborg, Naturstyrelsen Nordsjælland og lokale foreninger.
- *Dialogforum mellem Naturstyrelsen Nordsjælland og Samråd Nordsjælland* med et årligt møde. Samrådet Nordsjælland har en repræsentant i Naturstyrelsen Nordsjællands brugerråd. DN Fredensborg deltager gennem Samrådet i Naturnationalpark Gribskov.

DN Fredensborg årsmøde 2023

DN Fredensborg holder årsmøde 2023 onsdag 22/11 kl.19.00 – 21.30 på KulturStationen ved Humlebæk Center. Her vil DN Fredensborg gennemgå årets indsatser for naturen i Fredensborg Kommune med udgangspunkt i DN Fredensborgs årsberetning 2023, som vil være fremlagt til mødet.

Som en appetitvækker til selve årsmødet vil Jens Peder Jeppesen, Akvarie- og museumschef på Øresundsakvariet, den første time af mødet give en status på Øresund mellem beskyttelse og benyttelse.

Herefter følger det vedtægtsbestemte årsmøde. Medlemsforslag, som ønskes til afstemning, mailes med begrundelse til formanden mindst en uge inden årsmødet. Forslag til dagsorden mailes til formanden senest 10 dage før mødet. Se www.dn.dk.

Der vælges endvidere repræsentanter til DN Fredensborgs bestyrelse. Her er ledige pladser, og DN medlemmer opfordres til at stille op. Det efterfølgende konstituerende bestyrelsesmøde finder sted mandag 15/1 2024 kl. 19.00 på Fredensborg Bibliotek.

DN Fredensborg årsberetning 2023 kan downloades fra www.fredensborg.dn.dk.

Havørn over Øresund. Havørnen ses efterhånden ofte i Fredensborg Kommune.